

Häiriövalo ja valosaaste

<https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/hairiovalo-ja-valosaaste/>

Pimeään ajan kaupunkiympäristö koostuu yleisten ja yksityisten alueiden valaistusten muodostamasta kokonaisuudesta. Ulkovalaistus tulee pyrkiä aina suunnittelemaan ja toteuttamaan niin, ettei häiriövaloa synny.

- **Häiriövalo** on vaakatason yläpuolelle suuntautuvaa valoa tai valoa, joka aiheuttaa ärtymystä, epämiellyttävyyttä tai vaikeuttaa oleellisen informaation näkemistä suuntauduttuaan valaistavan alueen ulkopuolelle.
- **Valosaaste** on laajempialainen termi viihtyisyyden tai turvallisuuden kannalta tarpeettomasta, mahdollisesti myös taivaalle suuntautuvasta valosta, jolla on vaikutuksia luontoon. Valosaaste saattaa aiheuttaa ympäristöhaittoja kasveille, hyönteisille ja eläimille. Haitat ilmenevät kasveilla kasvukauden muutoksina sekä hyönteisillä ja eläimillä elintapojen muutoksina.

Häiriövalo ja valosaaste näkyy konkreettisesti kaupunkiympäristössä häikäisevinä valaisimina, yöaikaan hohtavina pilvinä tai näkemistä haittaavina mainosvaloina.

Häiriövalon alueluokat

Ulkotyöpaikkojen valaistusstandardissa (SFS-EN-12464-2) kuvataan häiriövalon alueluokat (E-luokat) ja ohjeistetaan luokan valintaan. Häiriövaloselvityksessä (2021) on esitetty kaupungin eri aluetyypeille häiriövalon alueluokat.

Eri alueluokilla on raja-arvot, jotka määrittävät taivaalle ja ikkunoihin suuntautuvan valon enimmäismäärän sekä valaisimien maksimivalovoiman todennäköisimpiin katselusuuntiin. Alueluokkien raja-arvoja noudattamalla suuri osa häiriövalosta voidaan poistaa.

Suunnitteluohjeet

Valoa tulisi käyttää vastuullisesti ja valaistusten suunnittelussa tulisi aina panostaa valon määrän oikeaan mitoittamiseen ja suuntaukseen. Valon väriksi suositellaan lämmintä valkoista valoa (3000K).

Suunnittelun ydin on kiteytetty hyvin jo Julkisivujen ja pihojen valaistusohjeeseen (2010): *Laadukkaan valaistuksen perusvaatimuksia ovat riittävä valaistusvoimakkuus, tehokas häikäisysojaus, harkitut pintakirkkaus- eli luminanssisuhteet, oikea valon suuntaus ja sopivat valon väriominaisuudet.*

Tarkistuslista suunnittelijalle

Häiriövalon syntyä estetään tehokkaimmin suunnitteluvaiheessa. Suunnittelijan on hyvä tarkistaa, että alla luetellut asiat on huomioitu. Jos toteutuksen todetaan aiheuttavan häiriövaloa, on syytä pyrkiä korjaamaan tilanne viipymättä.

- Onko valaistus mitoitettu tarpeen mukaan?
- Onko suunnitelmassa noudatettu valaistusstandardeja?
- Onko valaistuksen määrää ja häikäisyä tarkasteltu valaistuslaskennalla?
- Onko varmistettu, että valo ei leviä valaistavan alueen ulkopuolelle?
- Onko valaistus ohjattu himmentymään ja/tai sammumaan yöaikana?

Kuvat

Image not found or type unknown

Häiriövalo näkyy kaupunkiympäristössä monissa eri muodoissa (katuvalaistus, työmaat, mainosvalot, kiinteistöjen valaistukset) ja ylimitoitettuna tai häikäisevänä tekee ympäristön havaitsemisesta haastavaa.

Image not found or type unknown

Katuvalaistus aiheuttaa vain osan häiriövalosta, myös yksityisen alueen valaistuksen suunnittelussa tulisi huomioida valon määrä ja suuntautuminen.

Image not found or type unknown

Kuvapari pihavalaituksesta havainnollistaa hyvän ja huonon valaistuksen eroja.

Image not found or type unknown

Kuvapari satama- ja venesäilytysalueen valaistuksista havainnollistaa hyvän ja huonon valaistuksen eroja.

Image not found or type unknown

Valaisinmallia valittaessa on hyvä valita malli, joka ei tuota valoa yli valaisimen oman horisontaalitason.

Helsingin ohjeet ja linjaukset

- Helsingin ulkovalaistuksen suunnitteluohje 2020
- Helsingin ranta-alueiden valaistuksen periaatteet 2020
- Helsingin häiriövaloselvitys 2021
- Sähköiset vaihtuvanäyttöiset mainoslaitteet 2017
- Helsingin rakennusvalvonnan Julkisivujen ja pihojen valaistus -ohje 2010

Katso myös

[Julkisivu- ja kohdevalaistus](#), [Julkisen kaupunkitilan valaistus](#)

Hakusanat

[valaistus](#), [häiriövalo](#), [valosaaste](#), [pimeys](#), [valaistussuunnittelu](#), [valaistusperiaatteet](#), [suunnitteluohjeet](#)